

Универзитет у Београду - Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију

ПРЕВЕНЦИЈА РАЗВОЈНИХ
СМЕТЊИ И ПРОБЛЕМА У
ПОНАШАЊУ

ЗБОРНИК РАДОВА

Београд 2017.

Универзитет у Београду
Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију

**НАЦИОНАЛНИ НАУЧНИ СКУП
„ПРЕВЕНЦИЈА РАЗВОЈНИХ СМЕТЊИ И
ПРОБЛЕМА У ПОНАШАЊУ”**

Београд, 21. децембар 2017.

ЗБОРНИК РАДОВА

Београд, 2017.

„ПРЕВЕНЦИЈА РАЗВОЈНИХ СМЕТЊИ И ПРОБЛЕМА У ПОНАШАЊУ”
ЗБОРНИК РАДОВА
научни скуп националног значаја
Београд, 21. децембар 2017.

Издавач:
Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију (ИЦФ)
11000 Београд, Високог Стевана 2
www.faspep.bg.ac.rs

За издавача:
Проф. др Снежана Николић, декан

Главни и одговорни уредник:
Проф. др Миле Вуковић

Уредници:
Проф. др Александар Југовић
Проф. др Бранислава Поповић-Ћитић
Доц. др Снежана Илић

Рецензенти:
Проф. др Мирјана Петровић-Лазић, редовни професор Универзитета у Београду
Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију
Проф. др Бранка Јаблан, редовни професор Универзитета у Београду
Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију
Проф. др Милана Љубичић, ванредни професор Филозофског факултета
Универзитета у Београду – Одељење за социологију

Дизајн насловне стране:
мр Борис Петровић

Компјутерска обрада текста:
Биљана Красић

Зборник радова је публикован у електронском облику – ЦД.

Тираж: 200

ISBN 978-86-6203-105-1

Наставно-научно веће Универзитета у Београду – Факултета за специјалну
едукацију и рехабилитацију, на седници одржаној 28.11.2017. године,
Одлуком бр. 3/140 од 01.12.2017. године, усвојило је рецензије рукописа
Зборника радова „ПРЕВЕНЦИЈА РАЗВОЈНИХ СМЕТЊИ И ПРОБЛЕМА У ПОНАШАЊУ”.

Зборник је настао као резултат Пројекта „ПРЕВЕНЦИЈА РАЗВОЈНИХ СМЕТЊИ И
ПРОБЛЕМА У ПОНАШАЊУ” чију реализацију је сопственим средствима
подржао Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију.

МОТОРИЧКЕ СПОСОБНОСТИ УЧЕНИКА СА СМЕТЊАМА У РАЗВОЈУ

Ивана СРЕТЕНОВИЋ¹, Горан НЕДОВИЋ¹, Невена ГАВРИЛОВИЋ²

¹Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију

²Школа менталне аритметике „Малац генијалац“, Београд, Србија

Резиме

У овом раду извршена је процена моторичких способности код ученика са сметњама у развоју основношколског узраста. Узорак истраживања је формиран од 30 ученика оба пола, са умереном интелектуалном ометеношћу и вишеструком ометеношћу. За потребе истраживања коришћени су тестови за процену моторичких способности. Ови тестови су саставни део ФитнесГрам Програма који је развијен на Купер Институту у Сједињеним Америчким Државама. Добијени подаци обрађени су применом *t* – теста за независне узорке, као и мерама претбројавања, централне тенденције и варијабилности. Резултати показују да постоје статистички значајне разлике на задацима за процену моторичких способности у односу на врсту сметње, док разлике које су добијене у односу на пол и узраст нису на нивоу статистичке значајности. Такође, добијени резултати говоре да су постигнућа на тестовима за процену моторичких способности знатно испод максималног могућег постигнућа, што упућује на чињеницу да су моторичке способности недовољно развијене и потребе за укључивањем ове групе ученика у превентивно – корективне вежбе и игре.

Кључне речи:

моторичке способности, деца са сметњама у развоју, превентивно-корективни рад

УВОД

Моторичке способности су од велике важности за моторику детета и његово кретање. Кретање је условљено синхронизацијом просторно – временских односа, кинематичком структуром кретања, за шта је одговорна информацијска компонента кретања (координација, прецизност, гипкост, равнотежа и израз „техничка способност“), и уделом сила, кинетичком структуром кретања, за шта је одговорна претежно енергетска компонента кретања (разне врсте снаге, силе и издржљивост, тј. тзв. „кондицијске“ способности) (Родић, Буишић, 2012). У

литератури се наводи да се моторичке способности испољавају и долазе до изражаја искључиво путем моторичког функционисања, те да од квалитета и квантитета моторичке активности зависи и њихов ниво. Без обзира на добру генетску предиспозицију, ни брзина, ни снага неће се развити или достићи неки завидан ниво, уколико јединка која носи генетски потенцијал није подвргнута квалитетном и довољно учесталом тренингу (Бала, Стојановић, М., Стојановић, М., 2007). Када говоримо о моторичким способностима ученика, неопходно је напоменути да се последњих неколико година јавља изразита тенденција смањења физичке

активности деце која директно утиче на степен развоја моторичких способности, што се дешава у свим земљама из окружења (Стрел, Бизјак, Старц и Ковач, 2009; Šiljeg, Zečić, Mrgan & Kević, 2008), али и у земљама развијеног света (Janz, Dawson & Mahoney, 2000; Tomkinson, Olds & Gulbin, 2003; Wedderkopp, Froberg, Hansen & Andersen, 2004).

Основни циљ истраживања био је процена моторичких способности код ученика основне школе. Недовољно развијене моторичке способности представљају индикацију за примену, односно укључивање ученика у програм превентивно-корективних вежби и игри.

МЕТОДОЛОГИЈА ИСТРАЖИВАЊА

Место и време истраживања: Истраживање је реализовано у Београду, у школи за образовање и васпитање деце са сметњама у развоју „Антон Скала”, током 2017. године.

Опис узорка: Узорак истраживања је формиран од 30 ученика, и подељен је у три подгрупе. Прва подгрупа направљена је у односу на пол испитаника (73.3% (22) дечака, и 26.7% (8) девојчица). Друга подгрупа се односила на узраст испитаника, односно на ученике млађег школског узраста (од 1. до 4. разреда 33,3%), и ученике старијег школског узраста (од 5. до 8. разреда 66,7%). Трећа подгрупа је формирана на основу врсте сметње испитаника (испитаници са умереном интелектуалном ометеношћу (УИО) 36,7%, и испитаници са вишеструком ометеношћу 63,3%).

Инструменти истраживања: У циљу процене моторичких способности коришћени су следећи тестови за процену моторике: Тест за процену мишићне

снаге и издржљивости (скок у даљ из места, лежање-сед за 30 секунди и издржај у згибу на вратилу), Тест за процену гипкости (претклон у седу), и Тест за процену опште (кардиореспираторне) издржљивости (дисциплина ходање-трчање 1600м). Ови тестови су саставни део ФитнесГрам Програма (FitnessGram Program) који је пре више од 20 година развијен на Институту Купер, у Сједињеним Америчким Државама (<http://www.cooperinstitute.org/fitnessgram>).

Статистичка анализа: За дескриптивну статистику категоријских варијабли коришћене су мере пребројавања: фреквенца (N) и проценат (%), док су за дескриптивну статистику нумеричких варијабли коришћене мере централне тенденције: аритметичка средина (M) и мере варијабилности: стандардна девијација (SD) и стандардна грешка просека (SE_M). Такође, коришћен је и Т тест за независне узорке. Подаци су обрађени помоћу програма SPSS Statistics 23 for Windows.

РЕЗУЛТАТИ СА ДИСКУСИЈОМ

У табели 1 приказани су дескриптивни статистички показатељи резултата добијених на задацима за процену моторичких способности у односу на пол испитаника. Резултати показују да између дечака и девојчица постоји разлика у постигнућима на свим задацима. Дечаци остварују боље просечно постигнуће на задацима скок у даљ, лежање у седу, издржај у згибу и трчање – ходање на 1600 метара у односу на девојчице, што говори да је на укупном узорку снага као основна особина моторичких способности боље развијена код дечака него код девојчица. Потврду ових резултата налазимо и у литератури где се наводи да је до 8. године

развој снаге једнак код дечака и девојчица, да би после овог периода дечаци постајали снажнији (Boyce, et al., 2008; Родић, 1998), као и да је општа (кардиореспираторна) издржљивост развијенија код дечака због антрополошких специфичности које се јављају између ове две групе (Birzer & Craig, 1996). Са друге стране, девојчице су оствариле боље просечно постигнуће на задатку претклон у седу. Овај податак говори о бољој развијености гипкости као моторичке способности на

подузорку девојчица, што потврђују и налази у доступној литератури (Badrić, 2011; Batez, Krsmanović, Dmitrić & Pantović, 2011; Prskalo, Nedić, Sporiš, Badrić & Milanović, 2011; Trošt Bobić, Nimčević & Bobić, 2008). Употребом т – теста за независне узорке није добијена статистички значајна разлика између дечака и девојчица на задацима за процену моторичких способности (види табелу 1).

Дескриптивни статистички показатељи резултата добијених на задацима за

Табела 1 – Дескриптивна статистика и вредности Т теста за независне узорке за процену моторичких способности у односу на пол

Моторичке способности/задачи	Пол	N	M	SD	SEM	t	df	p
	Скок у даљ	Мушки	22	58.91	44.05			
	Женски	8	27.62	29.69	10.50			
Лежање у седу	Мушки	22	4.86	3.81	0.81	0.572	28	0.572
	Женски	8	3.87	5.17	1.83			
Издржај у згибу	Мушки	22	2.41	4.08	0.87	0.711	28	0.483
	Женски	8	1.25	3.53	1.25			
Претклон у седу	Мушки	22	3.32	3.92	0.83	-0.446	28	0.58
	Женски	8	4.37	6.28	2.22			
Трчање-ходање на 1600 метара	Мушки	22	27.27	10.47	2.23	-0.381	28	0.71
	Женски	8	28.79	6.39	2.26			

процену моторичких способности у односу на узраст испитаника дати су у табели 2. Разлике између ученика млађег и старијег школског узраста постоје, али нису на нивоу статистичке значајности, што показују анализе добијене применом т – теста за независне узорке. На свим задацима, ученици старијег школског узраста постижу боље просечно постигнуће у односу на ученике од 1. до 4. разреда (види табелу 2). У млађем школском узрасту јавља се највећи прираштај скоро свих моторичких способности (Бранковић, 2016),

те се са узрастом оне и усавршавају, односно већина моторичких способности свој максимум развоја бележи након пубертета. Млађи школски узраст представља период развоја моторног искуства, када посебно треба подстицати развој кретања (Кукољ, 2006).

Табела 2 – Дескриптивна статистика и вредности Т теста за независне узорке за процену моторичких способности у односу на узраст

Моторичке способности/задачи	Узраст	N	M	SD	SEM	t	df	p
	Скок у даљ	Млађи	10	35.40	46.50			
	Старији	20	58.15	39.30	8.79			
Лежање у седу	Млађи	10	2.80	3.22	1.01	-1.742	28	0.09
	Старији	20	5.50	4.32	0.97			
Издржај у згибу	Млађи	10	0.70	1.64	0.52	1.844	28	0.08
	Старији	20	2.80	4.54	1.01			
Претклон у седу	Млађи	10	2.20	2.78	0.88	-1.196	28	0.27
	Старији	20	4.30	5.16	1.15			
Трчање-ходање на 1600 метара	Млађи	10	30.55	12.18	3.85	1.185	28	0.25
	Старији	20	26.24	7.75	1.73			

Табела 3 – Дескриптивна статистика и вредности Т теста за независне узорке за процену моторичких способности у односу на врсту сметње

Моторичке способности/задачи	Врста сметње	N	M	SD	SEM	t	df	p
	Скок у даљ	Вишеструка ометеност	19	35.63	34.40			
УИО		11	76.36	44.51	13.42			
Лежање у седу	Вишеструка ометеност	11	5.27	4.03	1.21	0.671	28	0.508
	УИО	19	4.21	4.26	0.98			
Издржај у згибу	Вишеструка ометеност	19	0.21	0.53	0.12	3.77	10.131	0.000
	УИО	11	5.36	5.04	1.52			
Претклон у седу	Вишеструка ометеност	19	2.68	3.33	0.76	1.472	28	0.152
	УИО	11	5.18	6.01	1.81			
Трчање-ходање на 1600 метара	Вишеструка ометеност	19	31.00	6.67	1.53	-2.811	28	0.009
	УИО	11	21.93	11.08	3.34			

У табели 3 приказани су дескриптивни статистички показатељи резултата добијених на задацима за процену моторичких способности у односу на врсту

сметње испитаника. Анализом података и применом т – теста за независне узорке добијене су статистички значајне разлике на три од укупно пет задатака за процену

моторичких способности (скок у даљ: $t=2.806$, $df=28$, $p<0.01$; издржај у згибу: $t=10.131$, $df=28$, $p<0.0001$; трчање – ходање 1600 м: $t=-2.811$, $df=28$, $p<0,01$) (види табелу 3). Потврду наших резултата налазимо у истраживању Грина (Green, 2009) који је испитивао ниво развоја моторичких способности код деце са сметњама у развоју. Слабије развијене моторичке способности биле су евидентирание код деце са нижим степеном интелектуалних способности, односно код деце са вишеструким сметњама.

Већина аутора истиче да се карактеристике моторичких способности деце са сметњама у развоју огледају у ограничењима и успорености у развоју моторике (Frey & Chow, 2006; Hartman, Houwen, Scherder & Visscher, 2010; Vuijk, Hartman, Scherder & Visscher, 2010; Westendorp, Houwen, Hartman & Visscher, 2011), затим у квалитативним недостацима у извођењу покрета и дефициту у организацији и планирању покрета у односу на циљ, као и у присуству сувишних и несврсисходних покрета, и недовољној визуомоторној координацији (Gligorović Jovanović, 2000; Nikolić, Planković & Ilić-Stošović, 2005). Нижа постигнућа у моторичким способностима код особа са интелектуалним сметњама огледају се и у брзини и координацији покрета (Nikolić & Ilić, 2007). На стандардним моторичким тестовима, помоћу којих се процењују снага, издржљивост, флексибилност, моторна координација, ова деца постижу знатно ниже резултате (Chaiwanichsiri, Sanguanrungsirikul & Suwannakul, 2000; Guideti, Franciosi, Gallota, Emeranziani & Baldari, 2010; Skowronski, Horvat, Nocera, Roswal & Croce, 2009). Лошија постигнућа у области моторичких способности повезана су са сниженим нивоом интелектуалног функционисања,

тешкоћама у учењу процедура за извођење како моторних, тако и менталних акција, усмеравању пажње, радној меморији и компонентама контроле покрета (Bala & sag., 1984; према Максимовић, Голубовић, Јаблан, 2015).

Ограничење нашег истраживања огледа се у релативно малом и неуједначеном узорку и подузorcима, али и у недостатку контролне групе, тачније групе испитаника типичног развоја. Све ово нас ограничава у поређењу и извођењу генерализованих закључака. Но, истраживања везана за моторичке способности деце са сметњама у развоју показују да она заостају за својим вршњацима типичног развоја у скоро свим областима (Golubović, Maksimović, Golubović & Glumbić, 2012; Hartman, Houwen, Scherder & Visscher, 2010; Maksimović, Golubović & Jablan, 2012; Nikolić & Ilić, 2007).

ЗАКЉУЧАК

Између ученика мушког и женског пола евидентирание су разлике у постигнућима на задацима за процену моторичких способности, иако оне нису на нивоу статистичке значајности. Ученици старијег школског узраста постижу боља постигнућа на тестовима за процену моторичких способности у односу на ученике млађег школског узраста. Истовремено, ученици са умереном интелектуалном ометеношћу су постигли значајно боље резултате на тестовима за процену моторичких способности у односу на ученике са вишеструком ометеношћу, односно у групацији ученика са умереном интелектуалном ометеношћу моторичке способности су боље развијене. Добијени резултати говоре у прилог томе, да недовољно развијене моторичке способности

представљају индикацију за примену превентивно – корективних вежби и игара. Приликом реализације превентивно – корективних вежби и игара и креирања плана за реализацију ових активности у обзир треба узети индивидуалне карактеристике сваког ученика. За сваког ученика треба направити индивидуалан план и програм за реализацију превентивно – корективних вежби и игара у зависности од његових могућности и способности. Свака планирана и реализована вежба (и игра) треба да буде усмерена ка оптималном развоју ученика.

ЛИТЕРАТУРА

1. Badrić, M. (2011). Razlike u motoričkim sposobnostima između učenika i učenica 5. i 6. razreda. *Hrvatski časopis za odgoj i obrazovanje*, 13 (2), 82.-107.
2. Бала, Г., Стојановић, М., Стојановић, М. (2007). Мерење и дефинисање моторичких способности деце. Нови Сад: Факултет спорта и физичког васпитања.
3. Batez, M., Krsmanović, B., Dmitrić, G., & Pantović, M. (2011). Razlike u nivou motoričkih sposobnosti učenika i učenica mlađeg školskog doba. *Sport i zdravlje*, 6(2), 32-36.
4. Birzer, M., Craig, D. (1996). Gender differences in police physical ability test performance. *American Journal of Police*, 15(2), 93-108.
5. Boyce, R., Ciulla, S., Jones, G., Bone, E., Elliott, S., Combs, C. (2008). Muscular strength and body composition comparison between the Charlotte-Mecklenburg fire and police departments. *International Journal of Exercise Science*, 1(3), 125-135.
6. Бранковић, Д. (2016). Значај превентивних вежбања за развој моторичких способности и морфолошких карактеристика код ученика млађих разреда основне школе (Докторска дисертација). Београд: Универзитет у Београду – Учитељски факултет.
7. Vuijk, P. J., Hartman, E., Scherder, E. & Visscher, C. (2010). Motor Performance of Children with Mild Intellectual Disability and Borderline Intellectual Functioning. *Journal of Intellectual Disability Research*, 54 (11), 955-965.
8. Gligorović Jovanović, M. (2000). Organizovanost motoričkih sposobnosti kod dece sa lakom mentalnom retardacijom. *Beogradska defektološka škola*, 43(1), 99-108.
9. Golubović, Š., Maksimović, J., Golubović, B. & Glumbić, N. (2012). Effect of Exercise on Physical Fitness in Children with Intellectual Disability. *Research in Developmental Disabilities*, 33(2), 608-614.
10. Green, D. (2009). Impairment in movement skills of children with autistic spectrum disorders. *Article in Developmental Medicine & Child Neurology*, 51(4), 311-316.
11. Guidetti, L., Franciosi, E., Gallota, M. C., Emeranziani, G. P. & Baldari, C. (2010). Could Sport Specialization Influence Fitness and Health of Adults with Mental Retardation? *Research in Developmental Disabilities*, 31(5), 1070-1075.
12. Janz, K.F., Dawson, J.D., & Mahoney, L.T. (2000). Tracking physical fitness and physical activity from childhood to adolescence: the Muscatine study. *Med. Sci. Sports Exerc.*, 32(7), 1250-1257.
13. Кукољ, М. (2006). *Антропомоторика*. Београд: Универзитет у Београду Факултет спорта и физичког васпитања.
14. Maksimović, J. (2012). Ученици са посебним потребима и настава физичког васпитања. *Zbornik radova Učiteljskog fakulteta u Užicu*, 15(14), 311-318.
15. Максимовић, Ј., Голубовић, Ш., Јаблан, Б. (2015). Подстицање

- раз-воја координације код ученика са сметњама у развоју у редовној основној школи. *Настава и васпитање*, 65(4), 753-767.
16. Nikolić, S., Ilanković, V. i Ilić Stošović, D. (2005). Praksička sposobnost učenika sa mentalnom retardacijom. *Istraživanja u defektologiji*, 6, 113-123.
 17. Nikolić, S. i Ilić, S. (2007). Motoričke sposobnosti dece razvojnih grupa. U D. Radovanović, (ur.), *Nove tendencije u specijalnoj edukaciji i rehabilitaciji* (str. 605-614). Beograd: Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju Univerziteta u Beogradu.
 18. Родић, Н. (1998). Диференцијација експлозивне снаге ученика нижих разреда основне школе према полу и узрасту. *Физичка култура*, 52(1), 1-6.
 19. Родић, Н., Буишић, С. (2012). Латентна структура моторичких способности девојчица од десет и по година. *Норма*, 18(1), 81-94
 20. Prskalo, I., Nedić, A., Sporiš, G., Badrić, M., Milanović, Z. (2011). Spolni dimorfizam motoričkih sposobnosti učenika dobi 13 i 14 godina. *Hrvatski športsko medicinski vjesnik*, 26(2), 100-105.
 21. Skowronski, W., Horvat, M., Nocera, J., Roswal, G. & Croce, R. (2009). Eurofit Special: European Fitness Battery Score Variation Among Individuals with Intellectual Disabilities. *Adapted Physical Activity Quarterly*, 26(1), 54-67.
 22. Стрел, Ј., Бизјак, К., Старц, Г., Ковач, М. (2009). Лонгитудинална компарација развоја неких телесних карактеристика и моторичких способности две генерације деце и омладине од 7. до 18. година старости у словеначким основним и средњим школама у раздобљима од 1990-2001. и 1997-2008. У Б. Бокан, (ур.), Зборник радова „Теоријски, методолошки и методички аспекти физичког вежбања“, Међународна научна конференција (стр. 21-33). Београд: Факултет спорта и физичког васпитања.
 23. Tomkinson, G.R., Olds, T.S., & Gulbin., J. (2003). Secular trends in physical performance of Australian children: Evidence from the talent Search program. *Journal of sports medicine and physical fitness*, 43(1), 90-98.
 24. Trošt Bobić, T., Nimčević, E., Bobić, G. (2008). Razlike u nekim motoričkim i morfološkim varijablama između djevojčica i dječaka IV razreda OŠ te utjecaj izvanškolskog tjelesnog vježbanja na iste učenike. U B. Neljak (ur.), Zbornik radova 17 ljetne škole kineziologa Republike Hrvatske „Stanje i perspektiva razvoja u područjima edukacije, sporta, sportske rekreacije i kineziterapije“ (str. 225-233). Zagreb: Hrvatski kineziološki savez.
 25. Frey, G. C. & Chow, B. (2006). Relationship between BMI, Physical Fitness, and Motor Skills in Youth with Mild Intellectual Disabilities. *International Journal of Obesity*, 30(5), 861-867.
 26. Hartman, E., Houwen, S., Scherder, E. & Visscher, C. (2010). On the Relationship between Motor Performance and Executive Functioning in Children with Intellectual Disabilities. *Journal of Intellectual Disability Research*, 54(5), 468-477.
 27. Chaiwanichsiri, D., Sanguanrungrasirikul, S. & Suwannakul, W. (2000). Poor Physical Fitness of Adolescents with Mental Retardation at Rajanukul School Bangkok. *Journal of the Medical Association of Thailand*, 83(11), 1387-1392.
 28. Šiljeg, K., Zečić, M., Mrgan, J., Kević, G. (2008). Praćenje trenda promjene morfoloških i aerobnih sposobnosti srednjoškolaca od 2001. do 2006. godine. U B. Neljak (ur.), Zbornik radova 17 ljetne škole kineziologa Republike Hrvatske „Stanje i perspektiva razvoja u područjima edukacije, sporta, sportske rekreacije i kineziterapije“ (str. 206-212). Zagreb: Hrvatski kineziološki savez.

29. Wedderkopp, N., Froberg, K., Hansen, H. S., & Andersen, L. B. (2004). Secular trends in physical fitness and obesity in Danish 9- year-old girls and boys: Odense School Child Study and Danish substudy of the European Youth Heart Study. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*, 14(3), 150-155.
30. Westendorp, M., Houwen, S., Hartman, E. & Visscher, C. (2011). Are Gross Motor Skills and Sports Participation Related in Children with Intellectual Disabilities? *Research in Developmental Disabilities*, 32(3), 1147-1153.
31. <http://www.cooperinstitute.org/fitnessgram>

MOTOR ABILITIES OF STUDENTS WITH DEVELOPMENTAL DISORDER

Ivana Sretenović¹, Goran Nedović¹, Nevena Gavrilović²

¹University of Belgrade – Faculty of Special Education and Rehabilitation, Belgrade

²School of mental srithmetic "Malac genijalac", Belgrade

Summary

In this paper, the assessment of motor abilities of students with developmental disorder in elementary school was carried out. The sample of the study was formed by 30 students of both sexes, with moderate intellectual disability and multiple disabilities. Tests for the assessment of motor abilities were used for the research needs. These tests were an integral part of the FitnesGram Program developed at the Cooper Institute in the United States of America. The obtained data were processed using the t - test for independent samples, as well as the counting measures, the central tendency and variability. The results showed that there were statistically significant differences in tasks for assessing motor abilities in relation to the type of disability, while differences obtained in relation to gender and age were not at the level of statistical significance. Also, the obtained results indicated that the achievements on tests for the assessment of motor abilities were well below the maximum possible achievement, which points to the fact that motor abilities were underdeveloped and the need to include this group of students in preventive - corrective exercises and games.

Key words: motor abilities, children with disabilities, preventive - corrective work